

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Hukuk Müşavirliği

ANAYASA HUKUKU

GÖREVDE YÜKSELME EĞİTİMİ DERS NOTLARI

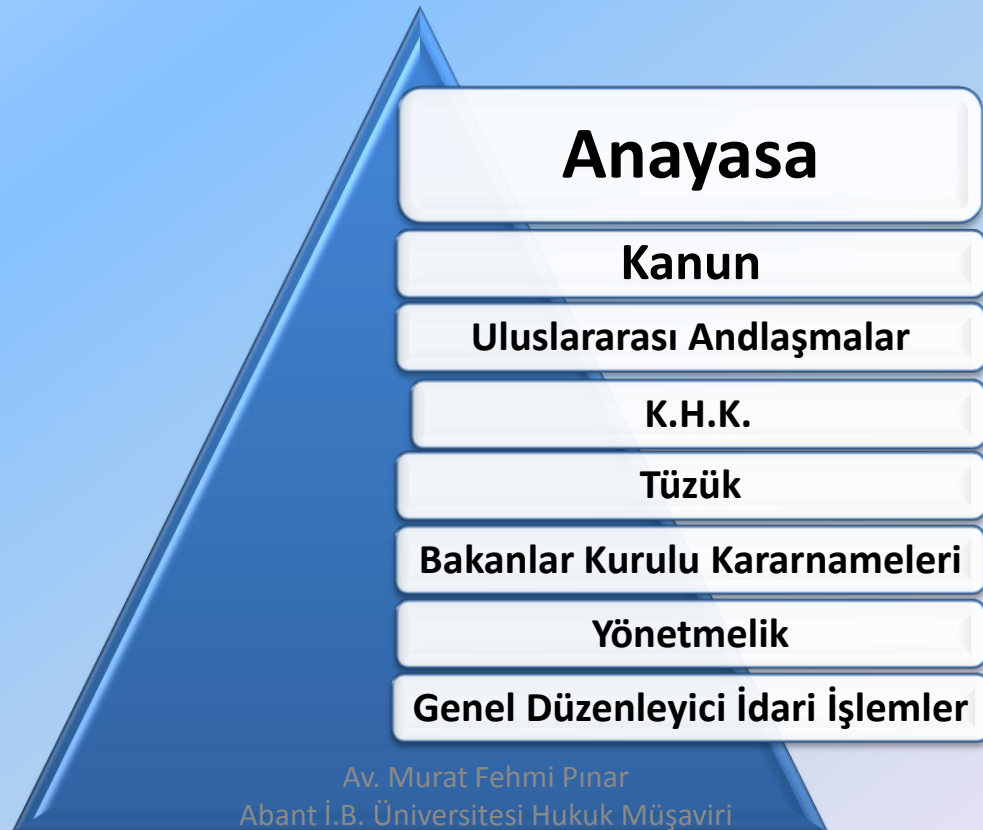

Av. Murat Fehmi PINAR

Av. Murat Fehmi Pınar
Abant İ.B. Üniversitesi Hukuk Müşaviri
Eylül 2012

ANAYASA NEDİR ?

- Devletin şeklini, yapısı, organlarını, organlarının birbirleriyle olan ilişkilerini, kişilerin temel hak ve hürriyetlerini düzenleyen temel hukuk kurallarıdır.

ANAYASANIN ÜSTÜNLÜĞÜ VE BAĞLAYICILIĞI

Anayasa hükümleri,

- Yasama, organını
- Yürütme organını
- Yargı organını
- İdare makamlarını
- Diğer kuruluş ve kişileri

bağlayan temel hukuk kurallarıdır.

1982 ANAYASASININ SİSTEMATİĞİ

BAŞLANGIÇ

BİRİNCİ KISIM.....Genel Esaslar

İKİNCİ KISIM.....Temel Haklar ve Ödevler

- BİRİNCİ BÖLÜM.....Genel Hükümler
- İKİNCİ BÖLÜM.....Kişinin Hakları ve Ödevleri
- ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....Sosyal ve Ekonomik Haklar Ve Ödevler
- DÖRDÜNCÜ BÖLÜM..... Siyasi Haklar ve Ödevler

ÜÇÜNCÜ KISIM.....Cumhuriyetin Temel Organları

- BİRİNCİ BÖLÜM.....Yasama
- İKİNCİ BÖLÜM.....Yürütme
- ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....Yargı

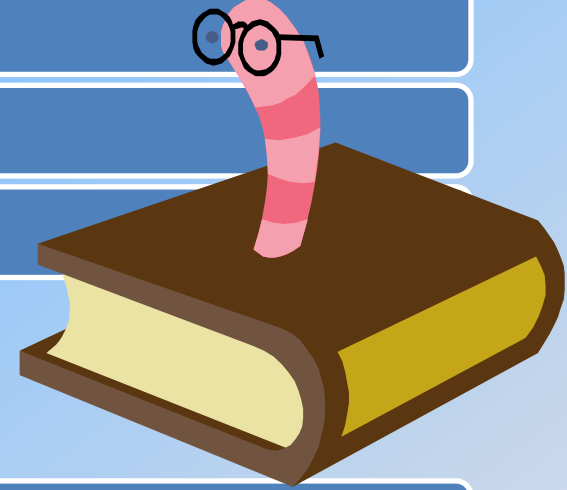
DÖRDÜNCÜ KISIM.....Mali ve Ekonomik Hükümler

- BİRİNCİ BÖLÜM.....Mali Hükümler
- İKİNCİ BÖLÜM.....Ekonomik Hükümler

BEŞİNCİ KISIM.....Çeşitli Hükümler

ALTINCI KISIM.....Geçici Hükümler

YEDİNCİ KISIM.....Son Hükümler

Genel Esaslar

I. Devletin şekli

II. Cumhuriyetin nitelikleri

III. Devletin bütünlüğü, resmi dili, bayrağı, milli marşı ve başkenti

IV. Değiştirilemeyecek hükümler

V. Devletin temel amaç ve görevleri

VI. Egemenlik

VII. Yasama yetkisi

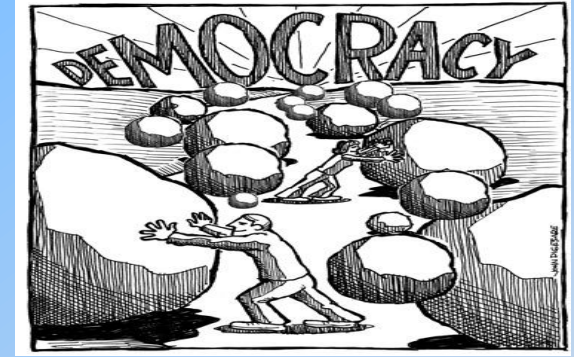
VIII. Yürütme yetkisi ve görevi

IX. Yargı yetkisi

X. Kanun önünde eşitlik

XI. Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü

DEVLETİN ŞEKLİ

Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir.

CUMHURİYETİN NİTELİKLERİ

Toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde,

İnsan Haklarına Saygılı Devlet

Atatürk
Milliyetçiliğine
Bağlı Devlet

Başlangıçta
Belirtilen Temel
İlkelere Dayanan
Devlet

Demokratik
Devlet

Laik Devlet

Sosyal Devlet

Hukuk Devleti

DEVLETİN BÜTÜNLÜĞÜ, RESMİ DİLİ, BAYRAĞI, MİLLİ MARŞI, BAŞKENTİ

Türkiye Devleti

- Ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür.

Dili

- Türkçedir.

Bayrağı

- Şekli kanununda belirtilen, beyaz ay yıldızlı al bayraktır.

Milli marşı

- "İstiklal Marşı"dır.

Başkenti

- Ankara'dır.

Değiştirilemez hükümler

Devletin şeklinin Cumhuriyet olduğu, Cumhuriyetin nitelikleri, Devletin bütünlüğü, resmi dili, bayrağı, milli marşı ve başkenti değiştirilemez ve değiştirilmesi teklif edilemez.

Egemenlik

Egemenlik, kayıtsız şartsız **Milletindir.**

Türk Milleti, egemenliğini, Anayasanın koyduğu esaslara göre, **yetkili organları eliyle** kullanır.

Egemenliğin kullanılması, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa **bırakılamaz.**

Hiçbir kimse veya organ **kaynağını Anayasadan** almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz.

YASAMA YETKİSİ

Yasama yetkisi

- Türk Milleti adına ***Türkiye Büyük Millet Meclisi***nindir.
- Bu yetki devredilemez

YÜRÜTME YETKİSİ VE GÖREVİ

Yürütme yetkisi ve görevi,

- **Cumhurbaşkanı**
- **Bakanlar Kurulu**

- tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.

YARGI YETKİSİ

Yargı yetkisi

- Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır.

KANUN ÖNÜNDE EŞİTLİK

Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz.

Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz.

KANUN ÖNÜNDE EŞİTLİK

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

insan hakları evrensel beyannamesi - madde 2
herkes, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasi veya diğer herhangi bir akide, milli veya içtimai menşe, servet, doğuş veya herhangi diğer bir fark gözetilmeksizin işbu beyannamede ilan olunan tekmil haklardan ve bütün hürriyetlerden istifade edebilir.

TEMEL HAKLAR VE ÖDEVLER

I. Temel hak ve hürriyetlerin niteliği

II. Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması

III. Temel hak ve hürriyetlerin kötüye kullanılamaması

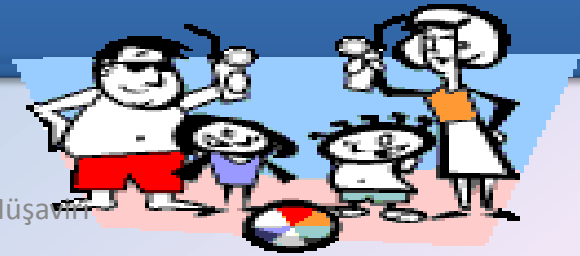
IV. Temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının durdurulması

V. Yabancıların durumu

TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİN NİTELİĞİ

Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir.

Temel hak ve hürriyetler, kişinin topluma, ailesine ve diğer kişilere karşı ödev ve sorumluluklarını da ihtiva eder.

TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİN SINIRLANMASI

Sınırlama Kıstasları

Hakkın Özüne Dokunulamaz.

Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplerle sınırlılık

Kanunla sınırlama

Sınırlamanın Sınırı;

Anayasanın sözüne ve ruhu.

Demokratik toplum düzeninin gerekleri

Lâik Cumhuriyetin gereklerine

Ölçülülük ilkesi

TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİN KÖTÜYE KULLANILAMAMASI

ANAYASADA YER ALAN **HAK VE HÜRRİYETLERDEN HİÇBİRİ**

- Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı ve
- İnsan haklarına dayanan demokratik ve lâik Cumhuriyeti ortadan kaldırmayı amaçlayan faaliyetler biçiminde kullanılamaz.

ANAYASA **HÜKÜMLERİNDEN HİÇBİRİ**

- Devlete veya kişilere, Anayasayla tanınan temel hak ve hürriyetlerin yok edilmesini veya
- Anayasada belirtilenden daha geniş şekilde sınırlandırılmasını amaçlayan bir faaliyette bulunmayı mümkün kılacak şekilde yorumlanamaz.

Temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının durdurulması

TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİN DURDURULABİLECEĞİ HALLER

- **Savaş,**
- **Seferberlik,**
- **Sıkıyönetim**
- **Olağanüstü hal**

ÇEKİRDEK İNSAN HAKLARI

- Yaşama hakkına, maddi ve manevi varlığının bütünlüğüne dokunulamaz;
- Kimse din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz ve bunlardan dolayı suçlanamaz;
- Suç ve cezalar geçmişe yürütülemez;
- Suçluluğu mahkeme kararı ile saptanıncaya kadar kimse suçlu sayılamaz.

KİŞİNİN HAKLARI VE ÖDEVLERİ

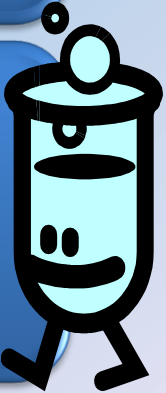
Madde 17	Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı
Madde 18	Zorla çalıştırma yasağı
Madde 19	Kişi hürriyeti ve güvenliği
Madde 20	Özel hayatın gizliliği
Madde 21	Konut dokunulmazlığı
Madde 22	Haberleşme hürriyeti
Madde 23	<i>Yerleşme ve seyahat hürriyeti</i>
Madde 24	<i>Din ve vicdan hürriyeti</i>
Madde 25	<i>Düşünce ve kanaat hürriyeti</i>
Madde 26	<i>Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti</i>
Madde 32	<i>Düzeltilme ve cevap hakkı</i>
Madde 33	<i>Dernek kurma hürriyeti</i>
Madde 34	<i>Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı</i>
Madde 37	<i>Kanuni hakim güvencesi</i>
Madde 38	<i>Suç ve cezalara ilişkin esaslar</i>
Madde 40	<i>Temel hak ve hürriyetlerin korunması</i>

KİŞİNİN DOKUNULMAZLIĞI, MADDİ VE MANEVİ VARLIĞI

Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz.

Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.

KİŞİ HÜRRİYETİ VE GÜVENLİĞİ

Herkes, kişi hürriyeti ve güvenliğine sahiptir.

İSTİSNALAR

- Mahkemelerce verilmiş **hürriyeti kısıtlayıcı cezaların** ve güvenlik tedbirlerinin yerine getirilmesi
- Bir mahkeme kararının veya kanunda öngörülen bir yükümlülüğün gereği olarak ilgilinin yakalanması veya **tutuklanması**
- Bir **küçüğün gözetim altında ıslahı** veya yetkili merci önüne çıkarılması için verilen bir kararın yerine getirilmesi
- Toplum için tehlike teşkil eden bir akıl hastası, uyuşturucu madde veya alkol tutkunu, bir serseri veya hastalık yayabilecek bir kişinin bir müessesede **tedavi, eğitim veya ıslahı** için kanunda belirtilen esaslara uygun olarak alınan tedbirin yerine getirilmesi
- Usulüne aykırı şekilde ülkeye girmek isteyen veya giren, ya da hakkında **sınır dışı etme** yahut geri verme kararı verilen bir kişinin yakalanması veya tutuklanması

TUTUKLAMA KOŞULLARI

Suçluluk hakkında kuvvetli belirti

Kaçma, delillerin yok edilmesi veya değiştirilmesi şüphesi

Hakim kararı.

Hakim kararı olmadan yakalama; suçüstü hali veya gecikmesinde sakınca bulunan haller.

TUTUKLANMADA ÖZEL DURUMLAR

Yakalama veya tutuklama sebepleri derhal, toplu suçlarda en geç hakim huzuruna çıkarılincaya kadar bildirilir.

Yakalanan veya tutuklanan kişi, en geç **48 saat** ve toplu olarak işlenen suçlarda en çok **4 gün** içinde hâkim önüne çıkarılır.

2012
ÜGYS

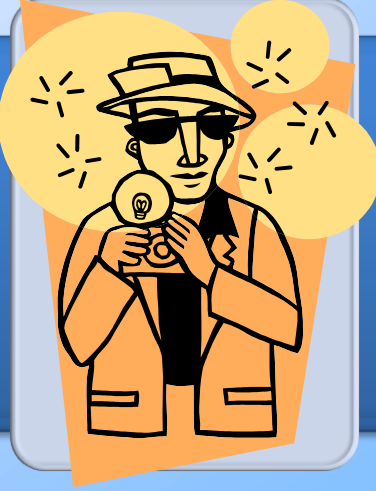
Kişinin yakalandığı veya tutuklandığı, yakınlarına derhal bildirilir.

Tutuklanan kişiler güvenceye bağlı olarak serbest bırakılabilirler.

Haksız tutuklamadan verilen zarar, Devletçe ödenir.

ÖZEL HAYATIN GİZLİLİĞİ VE KORUNMASI

Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz. Kimsenin üstü, özel kâğıtları ve esyası aranamaz ve bunlara el konulamaz.

Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir.

Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar.

Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir.

ÖZEL HAYATIN GİZLİLİĞİ VE KORUNMASI

Kimsenin konutuna dokunulamaz.
Kimsenin konutuna girilemez, arama
yapılamaz ve buradaki eşyaya el
konulamaz.

Herkes, haberleşme
hürriyetine sahiptir.
Haberleşmenin gizliliği esastır.
Haberleşme engellenemez ve
gizliliğine dokunulamaz.

ÖZEL HAYATIN SINIRLANMASI

Hakim kararı/yetkili mercii kararı

Millî güvenlik

Kamu düzeni

Suç işlenmesinin önlenmesi

Genel sağlık ve genel ahlâkın korunması

Başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması

YERLEŞME VE SEYAHAT HÜRRİYETİNİN SINIRLARI

Yerleşme hürriyeti

- Suç işlenmesini önlemek
- Sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlamak
- Sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek
- Kamu mallarını korumak

Seyahat hürriyeti

- Suç soruşturma ve kovuşturması
- Suç işlenmesini önlemek

YERLEŞME VE SEYAHAT HÜRRİYETİNİN SINIRLARI

Yurtdışına Çıkma Hürriyeti

- Vatandaşın yurt dışına çıkma hürriyeti, *ancak suç soruşturması veya kovuşturması sebebiyle* hâkim kararına bağılı olarak sınırlandırılabilir.
- Vatandaş sınır dışı edilemez ve yurda girme hakkından yoksun bırakılamaz.

DÜŞÜNCE VE İNANÇ HÜRRİYETİ

Herkes, vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir. Temel hak ve hürriyetleri kötüye kullanmamak şartıyla ibadet, dini ayin ve törenler serbesttir.

Herkes, düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir. Her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimse, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; düşünce kanaatleri sebebiyle kınanamaz ve suçlanamaz.

DÜŞÜNCEYİ AÇIKLAMA VE YAYMA HÜRRİYETİNİN SINIRLARI

Millî güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği

Cumhuriyetin temel nitelikleri ve Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün korunması

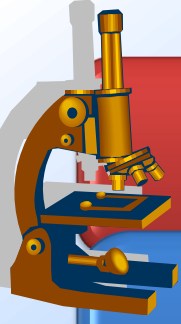
Suçların önlenmesi, suçluların cezalandırılması

Devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması

Başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının yahut kanunun öngördüğü meslek sırlarının korunması

Yargılama görevinin gereğine uygun olarak yerine getirilmesi

BİLİM VE SANAT & BASIN HÜRRİYETİ

Herkes, bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahiptir. Bu hüküm yabancı yayınların ülkeye girmesi ve dağıtımının kanunla düzenlenmesine engel değildir.

Basın hürdür, sansür edilemez. Basımevi kurmak izin alma ve mali teminat yatırma şartına bağlanamaz.

Devletin iç ve dış güvenliğini, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü tehdit eden veya suç işlemeye ya da ayaklanma veya isyana teşvik eder nitelikte olan veya Devlete ait gizli bilgilere ilişkin bulunan her türlü haber veya yazıyı, yazarlar veya bastırانlar veya aynı amaçla, basanlar, başkasına verenler, bu suçlara ait kanun hükümleri uyarınca sorumlu olurlar.

Tedbir yolu ile dağıtım hakim kararıyle; gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunun açıkça yetkili kıldığı merciin emriyle önlenebilir. Dağıtımı önleyen yetkili merci, bu kararını en geç yirmidört saat içinde yetkili hakime bildirir. Yetkili hakim bu kararı en geç kırksekiz saat içinde onaylamazsa, dağıtımı önleme kararı hükümsüz

CEVAP VE DÜZELTME HAKKI

Düzeltilme ve cevap hakkı, ancak kişilerin haysiyet ve şereflerine dokunulması veya kendileriyle ilgili gerçeğe aykırı yayınlar yapılması hallerinde tanınır ve kanunla düzenlenir.

Düzeltilme ve cevap yayımlanmazsa, yayımlanmasının gerekip gerekmediğine hakim tarafından ilgilinin müracaat tarihinden itibaren **en geç yedi gün** içerisinde karar verilir.

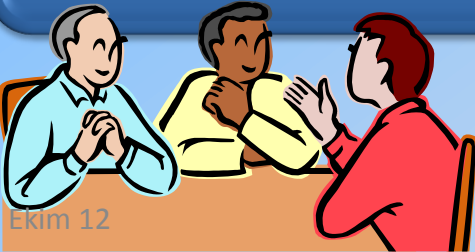

DERNEK KURMA HÜRRİYETİ

Herkes, önceden izin almaksızın dernek kurma ve bunlara üye olma ya da üyelikten çıkma hürriyetine sahiptir.

Hiç kimse bir derneğe üye olmaya ve dernekte üye kalmaya zorlanamaz.

Dernek kurma hürriyeti ancak, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâk ile başkalarının hürriyetlerinin korunması sebepleriyle ve kanunla sınırlanabilir.

DERNEK KURMA HÜRRİYETİ SINIRLANABİLECEKLER

Silahlı
Kuvvetler
mensupları

Kolluk
kuvvetleri
mensupları

Devlet
memurları

TOPLANTI VE GÖSTERİ YÜRÜYÜŞÜ DÜZENLEME HAKKI

Herkes, önceden izin
almadan, silahsız ve saldırısız
toplantı ve
gösteri yürüyüşü düzenleme
hakkına sahiptir.

TOPLANTI VE GÖSTERİ YÜRÜYÜŞÜ DÜZENLEME HAKKININ KANUNLA SINIRLANMASI SEBEPLERİ

Millî güvenlik

Kamu düzeni

Suç işlenmesinin önlenmesi

Genel sağlık ve genel ahlâk

Başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması

MÜLKİYET HAKKI

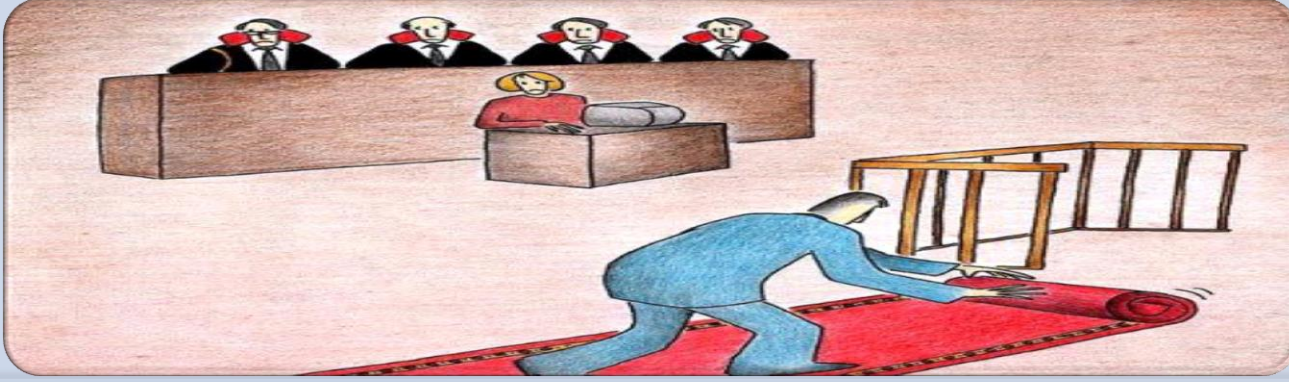

Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.

Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir.

Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.

HAK ARAMA HÜRRİYETİ

Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir

KANUNİ HAKİM (DOĞAL YARGIÇ) İLKESİ

Hiç kimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz.

Doğal yargıç ilkesini zedeleyen, yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulamaz.

SUÇ VE CEZALARA İLİŞKİN ESASLAR

Suç ve cezanın kanuniliği ilkesi

Cezada şahsilik ilkesi

Masumiyet karinesi

Kanuna aykırı olarak elde edilmiş bulgular, delil olarak kabul edilemez.

Hiç kimse kendisini yakınlarını suçlayan bir beyanda bulunmaya veya delil göstermeye zorlanamaz.

Sözleşmeden doğan bir yükümlülüğü yerine getirememesinden hapis cezası verilemez.

Ekim 12

Ölüm cezası ve genel müsadere cezası verilemez.

42

TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİN KORUNMASI

Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlal edilen herkes, **yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkanının sağlanmasını** isteme hakkına sahiptir.

Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi **kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini** belirtmek zorundadır.

Kişinin, resmi görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, **Devletçe tazmin** edilir. Devletin sorumlu olan ilgili görevliye **rücu hakkı** saklıdır.

SOSYAL VE EKONOMİK HAKLAR VE ÖDEVLERİ

Madde 41. Ailenin korunması.

Madde 42. Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi.

Madde 46. Kamulaştırma.

Madde 49. Çalışma hakkı ve ödevi

2011
ÜGYS

Madde 50. Dinlenme hakkı

Madde 51 Sendika kurma hakkı

AİLENİN KORUNMASI VE ÇOCUK HAKLARI

Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır. Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilatı kurar.

Her çocuk, korunma ve bakımdan yararlanma, yüksek yararına açıkça aykırı olmadıkça, ana ve babasıyla kişisel ve doğrudan ilişki kurma ve sürdürme hakkına sahiptir. Devlet, her türlü istismara ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirleri alır.

EĞİTİM VE ÖĞRENİM HAKKI

Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz.

İlköğretim kız ve erkek bütün vatandaşlar için **zorunludur** ve Devlet okullarında **parasızdır**.

KAMULAŞTIRMA

Devlet ve kamu tüzel kişileri; **kamu yararının** gerektirdiği hallerde, gerçek karŐılıklarını **peŐin** demek Şartıyla, **zel mülkiyet**te bulunan **taŐınmaz** malların tamamını veya bir kısmını, kanunla gösterilen esas ve usullere göre, kamulaŐtırmaya ve bunlar üzerinde idarî irtifaklar kurmaya yetkilidir.

ÇALIŞMA HAKKI VE ÖDEVİ

Çalışma, herkesin **hakki ve ödevi**dir. Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır.

Dinlenmek, çalışanların hakkıdır.

Kimse, yaşına, cinsiyetine ve gücüne uymayan işlerde çalıştırılamaz. **Küçükler ve kadınlar** ile **bedeni ve ruhi yetersizliği** olanlar çalışma şartları bakımından özel olarak korunurlar.

Ücretli hafta ve bayram tatili ile ücretli yıllık izin hakları ve şartları kanunla düzenlenir.

SENDİKA KURMA HAKKI

Çalışanlar ve işverenler, üyelerinin çalışma ilişkilerinde, ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için **önceden izin almaksızın** sendikalar ve üst kuruluşlar kurma, bunlara serbestçe üye olma ve üyelikten serbestçe çekilme haklarına sahiptir. Hiç kimse bir sendikaya üye olmaya ya da üyelikten ayrılmaya **zorlanamaz**.

Sendika kurma hakkının kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller **kanunda** gösterilir.

Sendika kurma hakkı ancak, **millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâk ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması** sebepleriyle ve kanunla sınırlanabilir.

TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ VE GREV

İşçiler ve işverenler, karşılıklı olarak **ekonomik ve sosyal durumlarını ve çalışma şartlarını düzenlemek** amacıyla toplu iş sözleşmesi yapma hakkına sahiptirler.

Toplu iş sözleşmesinin nasıl yapılacağı **kanunla** düzenlenir.

Toplu iş sözleşmesinin yapılması sırasında, uyuşmazlık çıkması halinde işçiler **grev hakkına** sahiptirler. Bu hakkın kullanılmasının ve işverenin lokavta başvurmasının usul ve şartları ile kapsam ve istisnaları **kanunla** düzenlenir.

TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ VE GREV

Memurlar ve diğer kamu görevlileri, **toplu sözleşme yapma** hakkına sahiptirler.

Toplu sözleşme yapılması sırasında uyuşmazlık çıkması halinde taraflar **Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna** başvurabilir. Kamu Görevlileri Hakem Kurulu kararları **kesin**dir ve toplu sözleşme hükmündedir.

Toplu sözleşme hakkının kapsamı, istisnaları, toplu sözleşmeden yararlanacaklar, toplu sözleşmenin yapılma şekli, usulü ve yürürlüğü, toplu sözleşme hükümlerinin emeklilere yansıtılması, Kamu Görevlileri Hakem Kurulunun teşkili, çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar **kanunla** düzenlenir.

SİYASİ HAKLAR VE ÖDEVLER

Madde 66. Vatandaşlık Hakkı

Madde 67. *Seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakları*

Madde 68. *Parti kurma, partilere girme ve partilerden ayrılma*

Madde 72. *Vatan hizmeti*

Madde 74. *Dilekçe hakkı*

TÜRK VATANDAŞLIĞI

Türk Devletine **vatandaşlık bağı** ile bağlı olan herkes Türktür. Türk babanın veya Türk ananın çocuğu Türk'tür.

Hiçbir Türk, **vatana bağlılıkla bağdaşmayan bir eylem**de bulunmadıkça vatandaşlıktan çıkarılamaz. Vatandaşlıktan çıkarma ile ilgili karar ve işlemlere karşı yargı yolu kapatılamaz.

SEÇİMLER ve HALK OYLAMASI

Vatandaşlar, kanunda gösterilen şartlara uygun olarak seçme, seçilme ve bağımsız olarak veya bir siyasi parti içinde siyasi faaliyette bulunma ve halkoylamasına katılma hakkına sahiptir.

Yargı yönetim ve denetimi

Serbest

Eşit

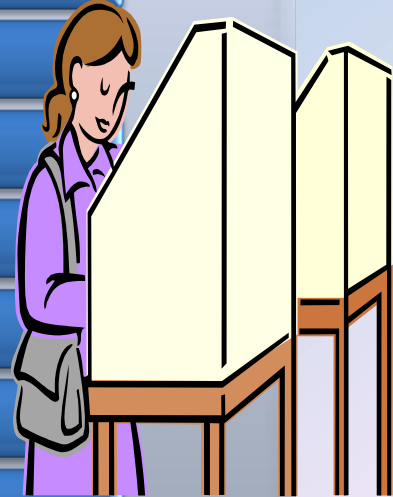
Gizli

Tek dereceli

Genel oy

Açık sayım ve döküm

**Onsekiz yaşını dolduran
her Türk vatandaşı
seçme ve
halkoylamasına katılma
hakkına sahiptir.**

OY KULLANAMAYACAKLAR

Silah altında bulunan **er ve erbaşlar** ile **askeri öğrenciler**

Taksirli suçlardan hüküm giyenler **hariç** ceza infaz kurumlarında bulunan **hükümlüler**

SIYASİ PARTİLER

Vatandaşlar, siyasi parti kurma ve usulüne göre partilere girme ve partilerden ayrılma hakkına sahiptir. Parti üyesi olabilmek için **onsekiz yaşını doldurmuş** olmak gerekir.

Siyasi partiler, demokratik siyasi hayatın **vazgeçilmez** unsurlarıdır.

Siyasi partilerin **tüzük ve programları ile eylemleri**, Devletin bağımsızlığına, ülkesi ve milletiyle **bölünmez** bütünlüğüne, insan haklarına, eşitlik ve hukuk devleti ilkelerine, millet egemenliğine, demokratik ve laik Cumhuriyet ilkelerine aykırı olamaz; sınıf veya zümre diktatörlüğünü veya herhangi bir tür diktatörlüğü savunmayı ve yerleştirmeyi amaçlayamaz; suç işlenmesini teşvik edemez.

SİYASİ PARTİYE ÜYE OLAMAYACAKLAR

Hakimler ve savcılar

Sayıştay dahil yüksek yargı organları mensupları

Kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri

otıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri

Silahlı Kuvvetler mensupları

Yükseköğretim öncesi öğrencileri

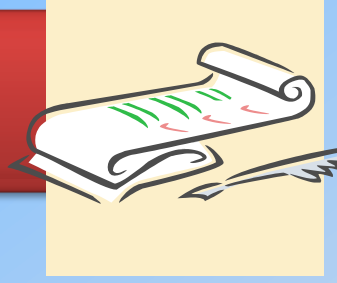
KAMU HİZMETLERİNE GİRME HAKKI

Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir.

Hizmete alınmada,
görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez.

DİLEKÇE VE BİLGİ EDİNME HAKKI

Vatandaşlar ve karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla Türkiye’de ikamet eden yabancılar **kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikayetleri** hakkında, yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisine yazı ile başvurma hakkına sahiptir.

Kendileriyle ilgili başvuruların sonucu, gecikmeksizin dilekçe sahiplerine **yazılı olarak bildirilir.**

Herkes, **bilgi edinme** ve **kamu denetçisine başvurma** hakkına sahiptir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.

2012
ÜGYŞ

CUMHURİYETİN TEMEL ORGANLARI

YASAMA

MİLLETVEKİLİ OLMA ŞARTLARI

T.C. **Vatandaş**ı olmak

25 yaşını doldurmuş olmak

En az **ilkokul** mezunu olmak

Kısıtlı olmamak

Yükümlü olduğu **askerlik hizmetini** yapmış olmak

Kamu hizmetinden **yasaklı olmamak**

Belli suçlardan **hüküm giymemiş** olmak

GÖREVDE İKEN ADAY OLAMAYACAKLAR

Hakimler ve savcılar

Yüksek yargı organları mensupları

Yükseköğretim Kurulu Üyeleri

Kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri

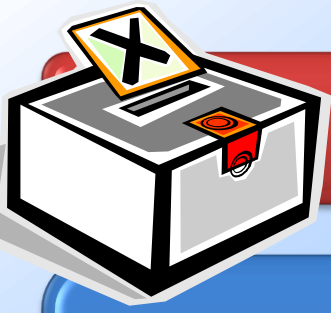

Yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri

Silahlı Kuvvetler mensupları

YÜKSEK SEÇİM KURULU

Türkiye Büyük Millet Meclisinin seçimleri **4 yılda bir** yapılır. Seçimler, yargı organlarının genel yönetim ve denetimi altında yapılır.

Seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma, seçim süresince ve seçimden sonra seçim konularıyla ilgili bütün yolsuzlukları, şikayet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin seçim kabul etme görevi **Yüksek Seçim Kurulundur.**

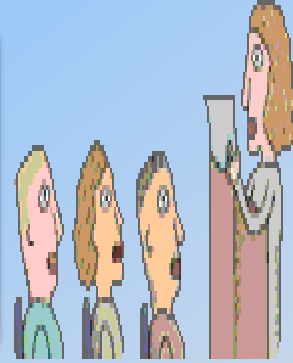
Yüksek Seçim Kurulu **7 asıl , 4 yedek** üyeden oluşur.

YASAMA SORUMSUZLUĞU VE DOKUNULMAZLIK

TBMM üyeleri, Meclis çalışmalarındaki **oy ve sözlerinden**, Mecliste ileri sürdükleri **düşüncelerden**, o oturumdaki Başkanlık Divanının teklifi üzerine Meclisce başka bir karar alınmadıkça bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan **sorumlu tutulamazlar**.

Seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen bir milletvekili, Meclisin kararı olmadıkça **tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz**. Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali ve seçimden önce soruşturmasına başlanılmış olmak kaydıyla Anayasanın 14 üncü maddesindeki durumlar bu hükmün dışındadır. Ancak, bu halde yetkili makam durumu hemen ve doğrudan doğruya Türkiye Büyük Millet Meclisine bildirmek zorundadır.

TBMM üyesi hakkında, seçiminden önce veya sonra verilmiş bir ceza hükmünün yerine getirilmesi, üyelik sıfatının sona ermesine bırakılır; üyelik süresince **zamanaşımı işlemez**.

TBMM'NİN GÖREV VE YETKİLERİ

Kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak;

Bakanlar Kurulunu ve bakanları **denetlemek**;

- Soru
- Meclis araştırması
- Genel Görüşme
- Gensoru
- Meclis soruşturması

Bakanlar Kuruluna belli konularda **kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi** vermek;

Bütçe ve kesin hesap kanun tasarılarını görüşmek ve kabul etmek;

Para basılmasına karar vermek;

Savaş ilanına karar vermek;

Milletlerarası andlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak,

Genel ve özel **af** ilanına karar vermek

TOPLANTI VE KARAR

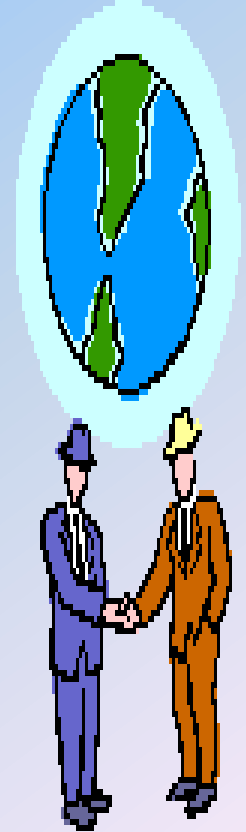
Türkiye Büyük Millet Meclisi, yapacağı seçimler dahil bütün işlerinde üye tamsayısının en az **üçte biri** ile toplanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Anayasada başkaca bir hüküm yoksa toplantıya katılanların **salt çoğunluğu** ile karar verir; ancak karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tamsayısının **dörtte birinin bir fazlasından az** olamaz.

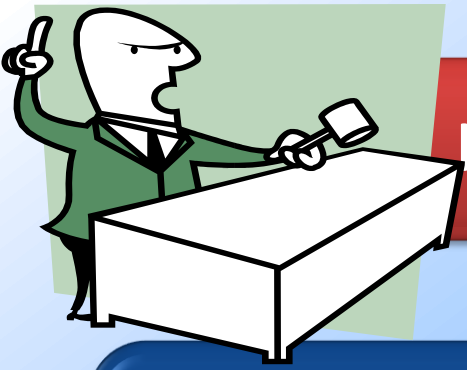
2011
ÜGYS

Kanun teklif etmeye Bakanlar Kurulu ve milletvekilleri yetkilidir. Kanun tasarı ve tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülme usul ve esasları **içtüzükle** düzenlenir.

MİLLETLERARASI ANTLAŞMALARİ UYGUN BULMA

Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı devletlerle ve milletlerarası kuruluşlarla yapılacak andlaşmaların onaylanması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin onaylamayı bir kanunla **uygun bulmasına** bağılıdır.

KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME ÇIKARMA

2012
ÜGYS

Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlar Kuruluna **kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi** verebilir. Ancak sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan **temel haklar, kişi hakları ve ödevleri** ile dördüncü bölümünde yer alan **siyasi haklar ve ödevler** kanun hükmünde kararnamelerle **düzenlenemez**.

Yetki kanunu, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin, **amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma süresini** ve süresi içinde **birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılamayacağını** gösterir.

Kanun hükmünde kararnameler, **Resmi Gazetede yayımlandıkları gün** yürürlüğe girerler. Ancak, kararnamede yürürlük tarihi olarak daha sonraki bir tarih de gösterilebilir.

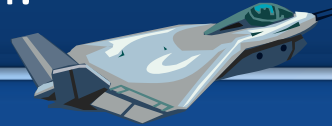

SAVAŞ İLANI VE TSK'NİN KULLANILMASI

Milletlerarası hukukun meşru saydığı hallerde **savaş hali ilanına** ve Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası andlaşmaların veya milletlerarası nezaket kurallarının gerektirdiği haller dışında, Türk Silahlı Kuvvetlerinin **yabancı ülkelere gönderilmesine** veya yabancı silahlı kuvvetlerin **Türkiye'de bulunmasına** izin verme yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisidir.

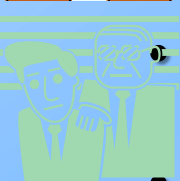
Türkiye Büyük Millet Meclisi **tatilde** veya ara vermede iken ülkenin **ani bir silahlı saldırıya** uğraması ve bu sebeple silahlı kuvvet kullanılmasına derhal karar verilmesinin kaçınılmaz olması halinde **Cumhurbaşkanı** da, Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına karar verebilir.

BİLGİ EDİNME VE DENETİM

2011
ÜGYS

Türkiye Büyük Millet Meclisi **soru, meclis araştırması, genel görüşme, gensoru ve meclis soruşturması** yollarıyla denetleme yetkisini kullanır.

- **Soru**, Bakanlar Kurulu adına, sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere Başbakan veya bakanlardan bilgi istemekten ibarettir.
- **Meclis araştırması**, belli bir konuda bilgi edinilmek için yapılan incelemeden ibarettir.
- **Genel görüşme**, toplumu ve Devlet faaliyetlerini ilgilendiren belli bir konunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmesidir.
- **Gensoru önergesi**, bir siyasi parti grubu adına veya **en az yirmi** milletvekilinin imzasıyla verilir.
- **Meclis Soruşturması**: Başbakan veya bakanlar hakkında, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının **en az onda birinin** vereceği önerge ile, soruşturma açılması istenebilir. Meclis, bu istemi en geç **bir ay** içinde görüşür ve **gizli oyla** karara bağlar. Komisyon tarafından soruşturma yapılır. Gerek görüldüğü takdirde ilgilinin **Yüce Divana sevk**ine karar verilir.

YÜRÜTME

İDARENİN ESASLARI

İdare, kuruluş ve görevleriyle bir **bütün**dür ve kanunla düzenlenir. İdarenin kuruluş ve görevleri, **merkezden yönetim ve yerinden yönetim** esaslarına dayanır.

Kamu tüzelkişiliği, ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulur.

Başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, **yönetmelikler** çıkarabilirler.

YARGI YOLU

İdarenin **her türlü eylem ve işlemlerine** karşı yargı yolu açıktır. İdari işlemlere karşı açılacak davalarda süre, yazılı bildirim tarihinden başlar.

Yargı yetkisi, idarî eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlı olup, hiçbir surette **yerindelik denetimi** şeklinde kullanılamaz. Yürütme görevinin kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya takdir yetkisini kaldırarak biçimde yargı kararı verilemez.

2012
ÜGYS

İDARENİN ESASLARI

İdari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkansız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda gerekçe gösterilerek **yürütmenin durdurulmasına** karar verilebilir.

İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan **zararı ödemekle** yükümlüdür.

Kamu hizmetlerinin görülmesinde verim ve uyum sağlamak amacıyla, birden çok ili içine alan **merkezi idare teşkilatı** kurulabilir. Bu teşkilatın görev ve yetkileri kanunla düzenlenir.

İDARENİN KURULUŞU

Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından, coğrafya durumuna, ekonomik şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre, **illere; iller de diğer kademeli bölümlere** ayrılır. İllerin idaresi **yetki genişliği** esasına dayanır.

Mahalli idareler; **il, belediye veya köy** halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, **seçmenler** tarafından seçilerek oluşturulan **kamu tüzelkişileridir**.

Mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak **kanunla** düzenlenir.

İDARİ VESAYET

Merkezi idare, mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin **idarenin bütünlüğü ilkesine** uygun şekilde yürütülmesi, **kamu görevlerinde birliğin** sağlanması, **toplum yararının** korunması ve **mahalli ihtiyaçların** gereği gibi karşılanması amacıyla, **kanunda** belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahiptir.

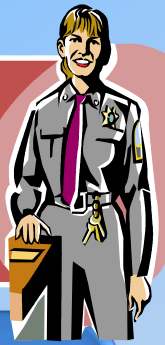
KAMU HİZMETİ GÖREVLİLERİ

Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği **asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri** eliyle görülür.

Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri **kanunla** düzenlenir. Ancak, malî ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümleri saklıdır.

Üst kademe yöneticilerinin yetiştirilme usul ve esasları, kanunla özel olarak düzenlenir.

KAMU HİZMETİ GÖREVLİLERİ

Memurlar ve diğer kamu görevlileri **Anayasa ve kanunlara sadık** kalarak faaliyette bulunmakla yükümlüdürler.

Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan **tazminat davaları**, kendilerine **rücu** edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak **idare aleyhine** açılabilir.

Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlardan ötürü **ceza kovuşturması** açılması, kanunla belirlenen istisnalar dışında, kanunun gösterdiği **idari merciin iznine** bağlıdır.

CUMHURBAŞKANI

Niteliği

- T.C. Vatandaşı olmak
- Kırk yaşını doldurmuş olmak
- Yüksek öğrenim yapmış olmak
- TBMM üyeleri veya bu niteliklere ve milletvekili seçilme yeterliğine sahip
- 20 milletvekilinin yazılı teklifi ile yahut en son yapılan milletvekili genel seçimlerinde geçerli oylar toplamı birlikte hesaplandığında % 10'u geçen siyasi partilerin aday göstermiş olması

2012
ÜGS

Halk tarafından seçilir.

Görev süresi 5 yıldır.

Bir kimse en fazla 2 defa Cumhurbaşkanı seçilebilir.

Cumhurbaşkanı seçilenin, varsa partisi ile ilişkisi kesilir ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği sona erer.

Cumhurbaşkanı Devletin başıdır. Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini temsil eder; Anayasanın uygulanmasını, Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını gözetir.

CUMHURBAŞKANININ GÖREV VE YETKİLERİ

YASAMA İLE İLGİLİ OLANLAR

- TBMM’de açılış konuşması
- TBMM’de gerektiğinde toplantıya çağırmak
- Kanunları yayımlamak
- Kanunları TBMM’ne geri göndermek
- Anayasa değişikliklerini takdiren halk oyuna sunmak
- Anayasa Mahkemesinde iptal davası açmak

2011
ÜGYS

YÜRÜTME İLE İLGİLİ OLANLAR

- Başbakanı atamak ve istifasını kabul etmek,
- Başbakanın teklifi üzerine bakanları atamak ve görevlerine son vermek,
- Gerekli gördüğü hallerde Bakanlar Kuruluna başkanlık etmek veya Bakanlar Kurulunu başkanlığı altında toplantıya çağırmak,
- Yabancı devletlere Türk Devletinin temsilcilerini göndermek, Türkiye Cumhuriyetine gönderilecek yabancı devlet temsilcilerini kabul etmek,
- Milletlerarası andlaşmaları onaylamak ve yayımlamak,
- Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Türk Silahlı Kuvvetlerinin Başkomutanlığını temsil etmek,
- Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına karar vermek,
- Genelkurmay Başkanını atamak,
- Milli Güvenlik Kurulunu toplantıya çağırmak,
- Milli Güvenlik Kuruluna Başkanlık etmek,
- Başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu kararıyla sıkıyönetim veya olağanüstü hal ilan etmek ve kanun hükmünde kararname çıkarmak,
- Kararnameleri imzalamak,
- Sürekli hastalık, sakatlık ve kocama sebebi ile belirli kişilerin cezalarını hafifletmek veya kaldırmak,
- Devlet Denetleme Kurulunun üyelerini ve Başkanını atamak,
- Devlet Denetleme Kuruluna inceleme, araştırma ve denetleme yaptırtmak,
- Yükseköğretim Kurulu üyelerini seçmek,
- Üniversite rektörlerini seçmek,

YARGI İLE İLGİLİ OLANLAR

- Anayasa Mahkemesi üyelerini, Danıştay üyelerinin dörtte birini, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekilini, Askeri Yargıtay üyelerini, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi üyelerini, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyelerini seçmek.

DEVLET DENETLEME KURULU

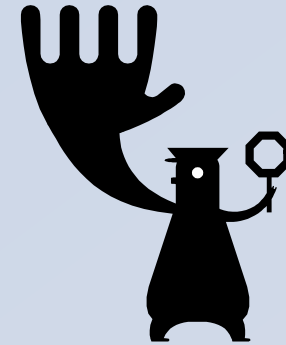
Denetim Kapsamındaki Kurumlar

- Tüm kamu kurum ve kuruluşları
- Kamu kurum ve kuruluşlarının sermayesinin yarısından fazlasına katıldığı her türlü kuruluş
- Kamu kurumu niteliğinde olan meslek kuruluşları
- Her düzeydeki işçi ve işveren meslek kuruluşları
- Kamuya yararlı derneklerle vakıflar

Denetim Dışındaki Kurumlar

- Silahlı Kuvvetler
- Yargı organları

BAKANLAR KURULU

Bakanlar Kurulu, Başbakan ve bakanlardan kurulur. **Başbakan**, Cumhurbaşkanınca, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri arasından atanır.

Bakanlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri veya milletvekili seçilme yeterliğine sahip olanlar arasından Başbakanca seçilir ve Cumhurbaşkanınca atanır; gerektiğinde Başbakanın önerisi üzerine Cumhurbaşkanınca görevlerine son verilir.

Bakanlar Kurulu programı **1 hafta** içinde TBMM’de okunur. 2 gün sonra görüşme yapılır. 1 gün sonra güven oylaması yapılır.

Başbakan, Bakanlar Kurulunun başkanı olarak, Bakanlıklar arasında **işbirliğini** sağlar ve hükümetin genel siyasetinin yürütülmesini **gözetir**. Bakanlar Kurulu, bu siyasetin yürütülmesinden **birlikte sorumludur**. Her bakan, Başbakana karşı sorumlu olup ayrıca kendi yetkisi içindeki işlerden ve emri altındakilerin eylem ve işlemlerinden de sorumludur.

BAKANLAR KURULU

Bakanlar Kurulu üyelerinden milletvekili olmayanlar; TBMM önünde andiçerler ve bakan sıfatını taşıdıkları sürece milletvekillerinin tabi oldukları kayıt ve şartlara uyarlar ve yasama dokunulmazlığına sahip bulunurlar.

Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri, yetkileri ve teşkilatı **kanunla** düzenlenir.

Açık olan bakanlıklarla izinli veya özürlü olan bir bakana, diğer **bir bakan geçici olarak vekillik** eder. Ancak, bir bakan birden fazlasına vekillik edemez.

Türkiye Büyük Millet Meclisi kararı ile Yüce Divana verilen bir bakan bakanlıktan düşer. Başbakanın **Yüce Divana sevk**i halinde hükümet istifa etmiş sayılır.

Bakanlar Kurulu, kanunun uygulanmasını göstermek veya emrettiği işleri belirtmek üzere, kanunlara aykırı olmamak ve Danıştayın incelemesinden geçirilmek şartıyla **tüzükler** çıkarabilir.

MİLLÎ GÜVENLİK KURULU

Cumhurbaşkanı

Başbakan

Genelkurmay
Başkanı

Başbakan
yardımcıları

Adalet Bakanı

Millî Savunma
Bakanı

İçişleri Bakanı

Dışişleri Bakanı

Kara Kuvvetleri
Komutanı

Deniz Kuvvetleri
Komutanı

Hava Kuvvetleri
Komutanı

Jandarma Genel
Komutanı

Gündemin özelliğine göre Kurul toplantılarına ilgili bakan ve kişiler çağrılıp görüşleri alınabilir.

MİLLÎ GÜVENLİK KURULU

Millî Güvenlik Kurulu; Devletin millî güvenlik siyasetinin tayini, tespiti ve uygulanması ile ilgili alınan tavsiye kararları ve gerekli koordinasyonun sağlanması konusundaki görüşlerini **Bakanlar Kuruluna** bildirir. Kurulun, Devletin varlığı ve bağımsızlığı, ülkenin bütünlüğü ve bölünmezliği, toplumun huzur ve güvenliğinin korunması hususunda alınmasını zorunlu gördüğü tedbirlere ait kararlar **Bakanlar Kurulunca değerlendirilir.**

Milli Güvenlik Kurulunun gündemi; Başbakan ve Genelkurmay Başkanının önerileri dikkate alınarak **Cumhurbaşkanınca** düzenlenir.

Cumhurbaşkanı katılamadığı zamanlar Milli Güvenlik Kurulu Başbakanın başkanlığında toplanır.

YARGI

Anayasa
Mahkemesi

Yargıtay

Danıştay

Uyuşmazlık
Mahkemesi

Askeri
Yargıtay

Askeri Yüksek
İdare
Mahkemesi

? Sayıştay ?

2011
ÜGYŞ

MAHKEMELERİN BAĞIMSIZLIĞI

Hakimler, görevlerinde **bağımsızdırlar**; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler.

Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere **emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.**

Görülmede olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili **soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz.**

Yasama ve yürütme organları ile idare, **mahkeme kararlarına uymak zorundadır**; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.

HAKİMLİK VE SAVCILIK TEMİNATI

Hakimler ve savcılar **azlolanamaz**, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce **emekliye ayrılamaz**; bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa, **aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun kılınamaz**.

Meslekten çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı hüküm giymiş olanlar, görevini sağlık bakımından yerine getiremeyeceği kesin olarak anlaşılanlar veya meslekte kalmalarının uygun olmadığına karar verilenler hakkında kanundaki istisnalar saklıdır.

ANAYASA MAHKEMESİ

ANAYASA MAHKEMESİNE TBMM'DE ÜYE SEÇİMİ

Sayıştay Genel Kurulunun kendi başkan ve üyeleri arasından, her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden,

2 üye

Baro başkanlarının serbest avukatlar arasından gösterecekleri üç aday içinden

1 üye

Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılacak bu seçimde, oylama gizli yapılır; her boş üyelik için 1.oylamada üye tam sayısının **üçte iki** ve 2.oylamada üye tam sayısının **salt çoğunluğu** aranır. İkinci oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için üçüncü oylama yapılır; 3. oylamada **en fazla oy alan** aday üye seçilmiş olur.

ANAYASA MAHKEMESİNE CUMHURBAŞKANINCA ÜYE SEÇİMİ

Yargıtay genel kurulunca **kendi başkan ve üyeleri** arasından her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden,

3 üye

Danıştay genel kurulunca **kendi başkan ve üyeleri** arasından her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden,

2 üye

Askeri Yargıtay genel kurulunca **kendi başkan ve üyeleri** arasından her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden,

1 üye

AYİM genel kurulunca **kendi başkan ve üyeleri** arasından her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden,

1 üye

Yükseköğretim Kurulunun kendi üyesi olmayan yükseköğretim kurumlarının hukuk, iktisat ve siyasal bilimler dallarında görev yapan **öğretim üyeleri** arasından göstereceği üçer aday içinden en az ikisi hukukçu olmak üzere ;

3 üye

Üst kademe yöneticileri, serbest avukatlar, birinci sınıf hâkim ve savcılar ile en az beş yıl raportörlük yapmış **Anayasa Mahkemesi raportörleri** arasından

4 üye

ANAYASA MAHKEMESİNİN GÖREVİ

Anayasa Mahkemesi, **kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü**nün Anayasaya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetler ve **bireysel başvuruları** karara bağlar.

Anayasa değişikliklerini ise **sadece şekil** bakımından inceler ve denetler. Ancak, olağanüstü hallerde, sıkıyönetim ve savaş hallerinde çıkarılan kanun hükmünde kararnamelerin şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla, Anayasa Mahkemesinde dava açılmaz.

2012
ÜGYS

BİREYSEL BAŞVURU VE İPTAL KARARININ HÜKMÜ

Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir. Başvuruda bulunabilmek için ***olağan kanun yollarının tüketilmiş olması*** şarttır.

Anayasa Mahkemesi bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin tamamını veya bir hükmünü iptal ederken, kanun koyucu gibi hareketle, yeni bir uygulamaya yol açacak biçimde hüküm tesis edemez. ***İptal kararları geriye yürümez.***

YÜCE DİVAN

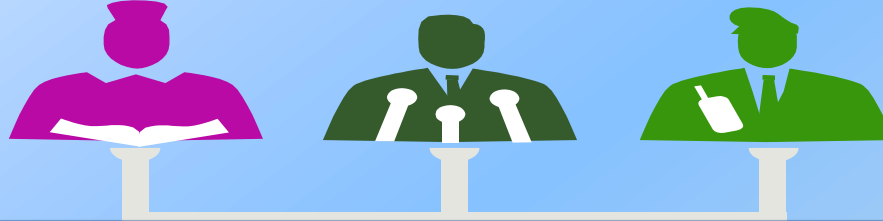
Yüce Divanda görevleriyle ilgili suçlardan dolayı yargılanabilecekler:

- Cumhurbaşkanı
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı
- Bakanlar Kurulu üyelerini, Anayasa Mahkemesi Başkan ve üyelerini
- Yargıtay Başkan ve üyelerini, Başsavcılarını
- Danıştay Başkan ve üyelerini, Başsavcılarını
- Askeri Yargıtay Başkan ve üyelerini, Başsavcılarını
- Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkan ve üyelerini, Başsavcılarını
- Cumhuriyet Başsavcivekilini,
- Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkan ve üyelerini
- Sayıştay Başkan ve üyelerini
- Genelkurmay Başkanı
- Kara Kuvvetleri Komutanı
- Deniz Kuvvetleri Komutanı
- Hava Kuvvetleri Komutanı
- Jandarma Genel Komutanı

Yüce Divanda, savcılık görevini Cumhuriyet Başsavcısı veya Cumhuriyet Başsavcivekili yapar.

Yüce Divan kararlarına karşı yeniden inceleme başvurusu yapılabilir. Genel Kurulun yeniden inceleme sonucunda verdiği kararlar kesindir.

ANAYASA MAHKEMESİ YAPISI

Anayasa Mahkemesi, 2 bölüm ve Genel Kurul halinde çalışır. Bölümler, başkanvekili başkanlığında 4 üyenin katılımıyla toplanır.

Genel Kurul, Mahkeme Başkanının veya Başkanın belirleyeceği başkanvekilinin başkanlığında en az 12 üye ile toplanır. Bölümler ve Genel Kurul, kararlarını salt çoğunlukla alır. Bireysel başvuruların kabul edilebilirlik incelemesi için komisyonlar oluşturulabilir.

Siyasî partilere ilişkin dava ve başvurulara, iptal ve itiraz davaları ile Yüce Divan sıfatıyla yürütülecek yargılamalara Genel Kurulca bakılır, bireysel başvurular ise bölümlerce karara bağlanır.

ANAYASA MAHKEMESİ YAPISI

SUNUM TAMAMLANMIŞTIR.

SINAVDA BAŞARILAR

